

До 150-річного ювілею великого українця

Ведучий рубрики **Микола МАНЬКО**, директор Державного історико-культурного заповідника Острога

До 150-річчя з дня народження великого українця Національний банк України з 12 січня вводить в обіг пам'ятну монету «Агатангел Кримський» номіналом 2 гривні і тиражем 35 тис. штук.

Монета присвячена видатному українському вченому – енциклопедисту й поліглоту – **Агатангелу Юхимовичу Кримському** (15 січня 1871 р., м. Володимир-Волинський – 25 січня 1942 р., тюремна лікарня м. Кустанай, Казахстан).

Відомий його багатогранний талант і працелюбність як історика, славіста, мовознавця, сходознавця, письменника – прозаїка і поета, перекладача. Як зазначають дослідники його спадщини, вільно володіючи майже 60 мовами, переважно східними, а також знаючи всі діалектні особливості української мови, учений зробив визначний внесок у вітчизняне сходознавство та україністику. Агатангел Кримський був одним із засновників і першим неодмінним секретарем створеної 14 листопада 1918 р. Української академії наук

(нині – Національна академія наук України). Його зацікавленість мовами, літературами, історією народів Сходу можна пояснити його походженням – учений завжди пишався своїм родоводом від кримських татар, що свого часу осіли на землях України та Білорусі. А під час свого навчання в Острозькій чоловічій прогімназії (1881 – 1884) підліток мав можливість особисто знайомитися з мовою, культурою, побутом і звичаями татар-мусульман нашого міста, що становили тут значну громаду, оберігали свою самобутність і традиції. Про це нагадували назви вулиці Татарської, Татарської вежі, надгробки мусульманського цвинтаря. Нагадаємо, що єдиний примірник Корану, переписаний, звичайно, арабською мовою, що зберігся на землях материкової України, був створений саме в Острозі.

Як можна побачити і прочитати на сайті НБУ, на аверсі монети розміщено: угорі – малий Державний Герб України, праворуч від якого написи: УКРАЇНА/2

ГРИВНІ/2021; композицію, що символізує діяльність ученого-сходознавця та джерело знань – геометричний декор із розкритих книг, що складаються в багатопроменеву зірку, у центрі якої слова А. Кримського: Я ЗРОЗУМІВ, / ЩО МУШУ БУТИ / УКРАЇНОФІЛОМ – / ЦЕ Я ЗРОЗУМІВ / ЦІЛКОМ СВДОМО; під цитатою – факсиміле А. Кримський; логотип Банкнотно-монетного двору Національного банку України (унизу праворуч).

На реверсі монети на тлі вертикальних ліній, що символізують трагічну долю вченого і його смерть далеко від України у тюремній лікарні НКВС, зображено портрет Кримського, під портретом діагонально розміщені написи: АГАТАНГЕЛ (ліворуч), КРИМСЬКИЙ (праворуч); унизу роки його життя – 1871 – 1942.